

MINISTERUL EDUCAȚIEI

CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE ÎN EDUCAȚIE

REPERE METODOLOGICE
PENTRU APLICAREA
CURRICULUMULUI
la
CLASA A X-A
în anul școlar 2022-2023
LIMBA LATINĂ

București, 2022

Prezentul document oferă câteva repere metodologice profesorilor care predau disciplina limba latină la clasa a X-a, în situația în care elevii din această serie au învățat în gimnaziu după un curriculum nou. Documentul pleacă de la premisa că elevii au început deja studiul temeinic al limbii latine în clasa a IX-a.

SECȚIUNEA I. Premise pentru aplicarea curriculum-ului la clasa a X-a în anul școlar 2022-2023

În această secțiune se regăsesc materiale cu caracter general, dar și precizări specifice disciplinei limba latină și anume:

I.1. Scrisoarea metodologică privind aplicarea curriculumului școlar de clasa a X-a în anul școlar 2022-2023, elaborată de Unitatea de Cercetare în Educație (UCE) din cadrul Centrului Național de Politici și Evaluare în Educație (CNPEE).

I.2. Recomandări privind specificul disciplinei limba latină

- a. Situația disciplinei limba latină în cadrul curriculumului național
- b. Situații speciale ale disciplinei, inclusiv în relația cu noua structură a anului școlar 2022-2023
- c. Rolul disciplinei în dezvoltarea celor opt competențe-cheie europene cu trimiteri la profilul de formare a absolventului

I.1.

SCRISOARE METODOLOGICĂ PRIVIND APLICAREA CURRICULUMULUI ȘCOLAR DE CLASA A X-A ÎN ANUL ȘCOLAR 2022-2023

1. ASPECTE INTRODUCATIVE

- **Context**

La finalul anului școlar 2020-2021 a absolvit clasa a VIII-a generația de elevi care a beneficiat de un nou curriculum național pentru învățământul primar (elaborat în anul 2013) și pentru învățământul gimnazial (elaborat în 2017)¹. Demersurile de elaborare a noului curriculum nu au continuat la nivelul învățământului liceal, pentru acest nivel de învățământ rămânând în uz programele școlare din anul 2009. Pentru a veni în sprijinul profesorilor de liceu, în vara anului 2021 au fost elaborate *Reperete metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a în anul școlar 2021-2022*², având rolul de a contracara posibile discontinuități între achizițiile învățării la finalul ciclului gimnazial și cele proiectate pentru clasa a IX-a. Ca o continuare a acestui demers, documentul de față vizează aplicarea programelor școlare la clasa a X-a.

¹ <http://programe.ise.ro/Actuale/Programeinvigoare.aspx>.

² https://www.edu.ro/repere_metodologice_aplicare_curriculum_clasa_IX_an_scolar_2021_2022

- **Scop**

Prezentul document este elaborat sub forma unei scrisori metodologice și are ca scop sprijinirea profesorilor care predau la nivelul învățământului liceal, pentru aplicarea programelor școlare de clasa a X-a în anul școlar 2022-2023.

- **Structură**

Scrisoarea metodologică este organizată pe următoarele componente:

- Rolul disciplinelor de studiu în dezvoltarea competențelor-cheie europene – pentru a evidenția faptul că fiecare disciplină de studiu își aduce contribuția la dezvoltarea acestora, în grade, modalități și formate diferite;
- Evaluarea inițială a competențelor elevilor la debutul clasei a X-a – care oferă o diagnoză asupra măsurii în care elevii și-au dezvoltat competențele vizate de curriculumul școlar de clasa a IX-a, cu scopul de a identifica modalități optime de dezvoltare a competențelor din curriculumul școlar de clasa a X-a;
- Planificarea calendaristică ca instrument unitar de lucru – pentru a promova, la nivelul profesorilor de liceu, utilizarea unui format unitar de planificare;
- Activități de învățare și instrumente de evaluare utile în dezvoltarea competențelor specifice – pentru a oferi profesorilor o serie de recomandări și exemple de activități;
- Utilizarea tehnologiilor și a resurselor digitale – pentru a evidenția avantajele pe care digitalul le aduce în planul predării-învățării-evaluării;
- Aplicarea contextualizată a programelor școlare – pentru a oferi o serie de recomandări privind adaptarea demersului didactic la aspecte și condiții specifice.

2. ROLUL DISCIPLINELOR DE STUDIU ÎN DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR-CHEIE EUROPENE

Ca stat membru UE, România își armonizează sistemul de educație în cadrul comunitar prin adoptarea recomandărilor promovate la nivel european. Astfel, documentul de politici *Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadrul de referință al curriculumului național* (aprobat prin OME nr. 3239/2021)³ definește un **profil de formare al absolventului de liceu**, care este elaborat pe baza prevederilor din *Recomandarea Consiliului privind competențele cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți* (2018/C 189/01)⁴.

Competențele-cheie reprezintă seturi structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dobândite prin învățare, care sunt relevante pentru o viață împlinită, de succes în societatea cunoașterii. Competențele-cheie reprezintă instrumentele culturale de care au nevoie tinerii în societatea cunoașterii. Acestea sunt următoarele:

³ https://drive.google.com/file/d/1r8YZCPUG_Tipm1muMpW29XMJ0nBEefj9/view

⁴ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=EN)

- competență de literație;
- competență de multilingvism;
- competență matematică și competență în științe, tehnologie și inginerie;
- competență digitală;
- competență personală, socială și de a învăța să înveți;
- competență civică;
- competență antreprenorială;
- competență de sensibilizare și exprimare culturală.

În cadrul profilului de formare, aceste competențe cheie au fost specificate prin **descriptori** care detaliază achizițiile urmărite, în progresie de la un nivel de școlaritate la altul.

Competențele-cheie se dezvoltă și se aplică într-o varietate de contexte și într-o varietate de combinații. Acestea se interconectează și se întrepătrund, prin aceea că elemente componente ale unei competențe cheie sprijină învățarea elementelor altor competențe. De asemenea, competențele cheie dobândite în școală în cadrul diverselor discipline de studiu sau dobândite în afara școlii constituie achiziții pe baza cărora se formează competențele disciplinare. Astfel, învățarea disciplinelor de studiu depășește granițele academice tradiționale și deschide un orizont mai larg de cunoaștere, cu transferuri reale între spațiul clasei și viața de fiecare zi.

Exemplu:

Competența de literație sprijină învățarea la orice disciplină școlară, oferind instrumentele pentru a înțelege noile concepte și pentru a exprima idei în orice domeniu. Totodată, utilizarea competenței de literație ca instrument de studiu în cadrul abordării didactice la diverse discipline – altele decât cele filologice – oferă șansa dezvoltării și diversificării achiziției existente prin aplicarea în contexte noi, semnificative.

În mod concret, **profesorul de liceu** poate pune în practică această perspectivă, familiarizându-se cu descriptorii din profilul absolventului de liceu și adresându-și **întrebări** precum:

- Cum pot folosi competența de literație în cadrul orelor mele?
- Ce contexte de învățare sunt adecvate pentru a dezvolta competența specifică X din programa școlară a disciplinei pe care o predau, cu ajutorul abilităților digitale ale elevilor?
- Ce relevanță are competența antreprenorială pentru realizarea de către elevi a unui proiect în cadrul unității de învățare Y de la disciplina pe care o predau?
- Cum poate contribui disciplina pe care o predau la diversificarea competenței matematice și a competenței în științe, tehnologie și inginerie?
- Ce modalități de management al clasei și de feedback pot proiecta, pentru a aprofunda competența personală, socială și de a învăța să înveți?
- Le pot propune elevilor documentare din surse în alte limbi decât cea maternă? Cu ce beneficii pentru învățare? etc.

Întrebările pot varia în funcție de nevoile de proiectare și de organizare a activității didactice și au în vedere un demers de **contextualizare a curriculumului** prin adaptare la nivelurile și interesele elevilor din clasa respectivă.

3. EVALUAREA INIȚIALĂ A COMPETENȚELOR ELEVILOR LA DEBUTUL CLASEI A X-A

La debutul anului școlar, fiecare profesor trebuie să realizeze evaluarea inițială a elevilor, cu **roluri multiple**:

- Asigură o **diagnoză** cu privire la nivelul de pregătire a elevilor la debutul clasei a X-a, prin identificarea acelor competențe din programa școlară anterioară care nu au fost suficient dezvoltate (Ce competențe ale elevilor din programa de clasa a IX-a au fost insuficient dezvoltate?).
- Constituie bază pentru planificarea de către profesor a eventualelor demersuri de **remediere** a competențelor insuficient dezvoltate – aspect detaliat în capitolul 7 al documentului (Care sunt domeniile care necesită recapitulare, recuperare, pentru a putea asigura învățarea în clasa a X-a?).
- Are rol **reglator**, oferind repere pentru o proiectare curriculară autentică și realistă în clasa a X-a, pe baza unor decizii documentate (Cum voi valorifica rezultatele evaluării inițiale în planificarea calendaristică sau proiectarea unităților de învățare?).
- **Motivează** elevul pentru implicarea în învățarea viitoare pe parcursul clasei a X-a (Ce știi și ce nu știi? Ce pot face și ce nu pot face în raport cu ceea ce am învățat în clasa a IX-a? În ce mod voi recupera ceea ce nu știi?).

Astfel planificată, evaluarea inițială devine parte integrată a procesului didactic și poate fi valorificată ca **experiență de învățare**. În această perspectivă, evaluarea inițială ar trebui să fie motivantă și nestresantă, să fie prilej de verificare/actualizare/revizuire a nivelului de pregătire.

Pentru evaluarea inițială, pot fi utilizate diverse **instrumente și metode de evaluare** care să permită o **apreciere holistică a nivelului de realizare a diverselor competențe specifice**.

Exemple:

- testul;
- proba de evaluare practică;
- proiectul;
- evaluarea dialogată;
- grile de reflecție;
- autoevaluarea prin completarea de quiz-uri sau fișe de evaluare, inclusiv pe platforme online;
- chestionar care urmărește identificarea calităților și resurselor personale / domeniilor de interes / nevoilor elevilor de sprijin individual;
- hărți conceptuale specifice domeniului de studiu etc.

Pentru dezvoltarea unor instrumente de evaluare inițială profesorii care predau la clasa a X-a se pot inspira din exemplele oferite de *Reperete metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a*

IX-a în anul școlar 2021-2022⁵ și Repere metodologice pentru consolidarea achizițiilor din anul școlar 2019-2020⁶, precum și din alte surse⁷.

4. PLANIFICAREA CALENDARISTICĂ: INSTRUMENT UNITAR DE LUCRU PENTRU PROFESORI

Instrumentele de proiectare didactică – planificarea calendaristică, proiectul unității de învățare – reprezintă **documente proiective** care realizează asocierea dintre elementele programei școlare și cadrul de implementare practică a acesteia, în condițiile resurselor de timp ale unui an școlar. Acestea nu trebuie să reprezinte o activitate formală, de elaborare a unor documente cu utilitate scăzută în practica școlară, ci trebuie gândite ca instrumente care să ducă la creșterea relevanței și eficienței activității de predare-învățare-evaluare.

Proiectarea demersului didactic se realizează prin raportare la programa școlară și presupune următoarele **etape**:

- lectura integrală și personalizată a programei școlare;
- elaborarea planificării calendaristice;
- proiectarea unităților de învățare.

- **Lectura integrală și personalizată a programei școlare**

Activitatea de proiectare didactică necesită ca profesorul să aibă o bună cunoaștere a programei școlare, prin:

- **lectura integrală** a programei școlare – care presupune ca profesorul să citească toate componentele programei școlare și să înțeleagă structura și logica internă a acesteia, rolul fiecărei componente, fără a se limita numai la lista de conținuturi sau numai la lectura programei pentru clasa a X-a (în cazul de față);
- **lectura personalizată** a programei școlare – care necesită contextualizarea aplicării programei școlare la specificul elevilor și al contextului școlar, prin: alegerea activităților de învățare, stabilirea succesiunii unităților de învățare, definirea alocărilor orare asociate temelor.

- **Planificarea calendaristică**

Din punct de vedere tehnic, pentru planificarea calendaristică corespunzătoare clasei a X-a sunt necesare următoarele **etape**:

- stabilirea asocierilor și a corespondențelor dintre competențele specifice și conținuturile programei școlare (Prin ce conținuturi se pot realiza competențe specifice?);

⁵ https://www.edu.ro/repere_metodologice_aplicare_curriculum_clasa_IX_an_scolar_2021_2022

⁶ <https://www.ise.ro/repere-metodologice>

⁷ <https://www.ise.ro/resurse/resurse-elevi-profesori>; <https://digital.educred.ro/>

- stabilirea unităților de învățare, respectând prevederile din programa școlară și logica disciplinară (Care sunt unitățile majore ce vor fi vizate prin învățarea elevilor?);
- stabilirea succesiunii de parcurgere a unităților de învățare (Care este succesiunea logică a unităților de învățare, în structura anului școlar?);
- structurarea parcursului (Planificarea calendaristică acoperă integral programa școlară? Se asigură raportarea corectă la structura modulară a anului școlar 2022-2023? Timpul alocat fiecărei unități de învățare este suficient? Parcursul planificat este eficient și adecvat elevilor cărora se adresează? etc.).

Pentru realizarea planificării calendaristice recomandăm utilizarea modelului prezentat în *Reperete metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a în anul școlar 2021-2022*⁸, care cuprinde următoarele **elemente**:

- Unități de învățare – sunt identificate de profesor în programa școlară;
- Competențe specifice – se precizează numărul criterial al competențelor specifice din programa școlară, corelate cu unitățile de învățare;
- Conținuturi – se menționează titluri/teme selectate din conținuturile programei școlare, care se subsumează fiecărei unități de învățare;
- Număr de ore alocate – numărul de ore este stabilit de către profesor;
- Perioada calendaristică – se precizează săptămâna sau săptămânile în care vor fi abordate temele;
- Observații – se menționează aspecte specifice care țin de aplicarea planificării calendaristice.

• **Proiectul unității de învățare**

Unitatea de învățare reprezintă o structură didactică flexibilă cu următoarele **caracteristici**:

- este unitară din punct de vedere tematic și didactic;
- vizează formarea anumitor competențe specifice la nivelul elevilor;
- este realizată pe o perioadă determinată de timp;
- se finalizează prin evaluare.

Pentru realizarea proiectului unității de învățare recomandăm utilizarea modelului prezentat în *Reperete metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a în anul școlar 2021-2022*⁹, care cuprinde următoarele **elemente**:

- Competențe specifice – se precizează numărul criterial al competențelor specifice din programa școlară, corelate cu unitatea de învățare;
- Conținuturi – sunt identificate și selectate/detaliate din programa școlară, pentru a oferi cadrul de structurare a competențelor specifice vizate;
- Activitățile de învățare – sunt stabilite de profesor, în funcție de variate aspecte, detaliate în capitolul 5 al acestui document;

⁸ https://www.edu.ro/repere_metodologice_aplicare_curriculum_clasa_IX_an_scolar_2021_2022

⁹ https://www.edu.ro/repere_metodologice_aplicare_curriculum_clasa_IX_an_scolar_2021_2022

- Resurse – sunt identificate în mod concret resursele de învățare necesare și cele disponibile, resurse de timp, de loc, forme de organizare a elevilor;
- Evaluare – se menționează modalitățile de evaluare (continuă, sumativă) ce vor fi utilizate în cadrul unității de învățare.

5. ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE ȘI INSTRUMENTE DE EVALUARE UTILE ÎN DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR SPECIFICE: EXEMPLIFICĂRI

O activitate de învățare reprezintă **cadrul de formare, exersare, dezvoltare a unei competențe specifice**, mai exact o modalitate de organizare a activității didactice în acest scop. În același timp, activitatea de învățare este cadrul care prezintă modalități concrete de implicare a elevului într-un ansamblu de sarcini de lucru, cu relevanță directă pentru dezvoltarea unei competențe specifice.

În modelul de proiectare utilizat pentru elaborarea programelor școlare de învățământ primar și gimnazial, **activitățile de învățare însoțesc competențele specifice**, având statut de exemple posibile. Pentru fiecare competență specifică, programele școlare oferă cel puțin trei exemple de activități de învățare, prezentate mai degrabă în termeni generici.

Dacă profesorul alege un exemplu din programă, va realiza adecvarea activității de învățare la conținutul pentru care va fi utilizată. În acest demers de adecvare, proiectarea unei activități de învățare pornește de la **întrebări** precum:

- Pentru ce competențe cheie aleg activitatea de învățare? Cum corelez competențele cheie cu competențele specifice din programa școlară?
- Cum proiectez sarcinile de învățare în vederea dezvoltării competențelor vizate?
- Ce modalități de organizare a învățării voi alege, în relație cu conținuturile vizate și cu resursele de care dispun?
- Cum voi asigura implicarea activă a elevilor în sarcinile propuse?
- Cum voi asigura adaptarea la nevoile de cunoaștere și la interesele elevilor mei?
- Cum voi valorifica experiențele personale ale elevilor, cu relevanță pentru competențele vizate?
- Cum voi putea integra noile tehnologii în activitatea propusă?

Proiectul CRED –care vizează elaborarea de ghiduri metodologice pentru aplicarea la clasă a programelor școlare pentru învățământul primar și gimnazial, a propus un descriptiv al activității de învățare, care cuprinde următoarele elemente: competența specifică pentru care este folosită activitatea de învățare, condițiile și contextul necesare desfășurării activității, resursele utilizate și, cel mai important, descrierea specifică a activității de învățare (succesiunea sarcinilor de lucru, modul de organizare a activității, resursele utilizate etc.).

Aspectele anterior menționate oferă elemente concrete pentru proiectarea acestor cadre de învățare, detaliind componenta „Activități de învățare” din cadrul unui proiect al unității de învățare, intrat deja în practica didactică la nivelul liceului. Astfel, chiar dacă actualele programe școlare pentru clasa a X-a nu includ activități de învățare asociate competențelor (așa cum sunt prevăzute în programele școlare pentru învățământul primar și gimnazial), profesorii de liceu au experiența

integrării lor în demersul didactic, prin intermediul documentelor de proiectare a unităților de învățare pe care le utilizează.

În vederea identificării și proiectării activităților de învățare, recomandăm:

- valorificarea sugestiilor metodologice din programele școlare de clasa a X-a;
- valorificarea activităților propuse în manualele școlare¹⁰ de clasa a X-a;
- utilizarea exemplelor oferite de alte lucrări de referință care abordează modul în care pot fi proiectate activități de învățare și instrumente de evaluare utile în dezvoltarea competențelor specifice, precum: *Reperete metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a în anul școlar 2021-2022*¹¹ (care au sprijinit continuitatea cu procesul educațional desfășurat în gimnaziu) și *Reperete metodologice pentru consolidarea achizițiilor din anul școlar din anul 2019-2020*¹² (care cuprind exemple elaborate pentru toate clasele și toate disciplinele de studiu și își mențin valabilitatea și în anul școlar 2022-2023).

Exemplu:

Metoda Philips 6-6 reprezintă o bună ilustrare pentru generarea unei activități de învățare care antrenează competențe axate pe comunicarea orală în contexte de grup. După alegerea unei teme (de exemplu, tema „Rolul societății civile”, referitoare la elaborarea unui act legislativ, disciplina Istorie, clasa a X-a), elevii dezbate tema în grupuri de câte 6, fiecare grup având moderatorul și purtătorul său de cuvânt. După ce problema se dezbate timp de 6 minute, purtătorii de cuvânt prezintă soluțiile celorlalte grupuri, iar moderatorii sintetizează și aleg soluția optimă. În acest exemplu, modul de organizare a activității, sarcinile primite de elevi și timpul de lucru decurg din specificul metodei. Profesorului îi revine rolul de a crea condițiile potrivite pentru derularea activității (atmosfera de discuție, materiale suplimentare pe care le pot utiliza elevii) și de a stabili strategiile de evaluare a modului de rezolvare a sarcinilor de lucru. Evaluarea unei astfel de activități se va face cu ajutorul unei grile de evaluare specifice.

6. UTILIZAREA TEHNOLOGIILOR ȘI A RESURSELOR DIGITALE

În acord cu Cadrul european DigCompEdu, a fost aprobat recent **cadrul de competențe digitale ale profesionistului în educație** (OME nr. 4159/2022)¹³, care descrie 22 de competențe digitale organizate în următoarele 6 domenii:

- utilizarea tehnologiilor digitale în comunicarea și interacțiunile profesionale ale cadrelor didactice cu colegi, elevi, alți actori educaționali;
- utilizarea, crearea și partajarea responsabilă a resurselor digitale;
- utilizarea eficientă a tehnologiilor digitale în diferitele etape ale procesului de predare-învățare.
- utilizarea strategiilor digitale pentru îmbunătățirea strategiilor de evaluare;

¹⁰ <https://www.manuale.edu.ro>

¹¹ https://www.edu.ro/reperete_metodologice_aplicare_curriculum_clasa_IX_an_scolar_2021_2022

¹² <https://www.ise.ro/reperete-metodologice>

¹³ <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/257484>

- valorificarea tehnologiilor digitale pentru implicarea activă a elevilor în învățare;
- facilitarea dobândirii competențelor digitale de către elevi.

Astfel, profesorul are nevoie de competențe pentru a utiliza tehnologiile și resursele digitale atât ca mijloace de comunicare didactică, cât mai ales ca modalități de structurare a proceselor de predare, învățare și evaluare în forme și modalități inovative și flexibile, cu resurse variate, cu implicarea activă, creativă și reflexivă a elevilor în propria învățare – urmărind dezvoltarea competențelor specifice din programele școlare (inclusiv cele corespunzătoare clasei a X-a).

Integrarea optimă, critică și creativă a tehnologiilor și resurselor digitale în procesul educațional permite o mai bună **centrare pe elev și facilitează strategii didactice inovative** (ex. clasa inversată/ *flipped classroom*, învățarea bazată pe proiect), care:

- implică elevul în activități de învățare diversificate;
- facilitează accesul la o varietate de resurse informaționale;
- permit abordarea unor sarcini de învățare care se bazează pe comunicarea între elevi și lucrul pe grupe;
- cresc implicarea și autonomia elevului în propria învățare;
- asigură premise pentru transferul achizițiilor de învățare în noi contexte.

Aplicațiile digitale de învățare contribuie simultan la dezvoltarea tuturor componentelor unei competențe, cu o pondere mai mare asupra acelor care sunt direct vizate de funcționalitățile respectivei aplicații digitale.

Exemple:

- Pentru familiarizarea elevilor cu elementele de conținut și terminologia specifică unei anumite unități de învățare, se pot organiza: activități de documentare individuale sau de grup, utilizând enciclopedii online; teste de cunoștințe aplicate prin instrumente sociale de tip *clickers* (ex. kahoot); jocuri tematice video care oferă elevilor o experiență autentică de interacțiune într-un anumit mediu (ex. o epocă istorică, evidențiind obiceiuri, vestimentație, arhitectură specifică etc.).
- Pentru scrierea literară, individuală sau prin colaborare, se pot folosi fișe de lucru, aplicații de pagini wiki.
- Pentru analiză literară, dezvoltarea gândirii critice, crearea și gestionarea unor inventare adnotate de resurse digitale, pot fi folosite site-uri de social bookmarking (ex. diigo.com/) sau bloguri (edublogs.org).
- Pentru reprezentare spațială pot fi utilizate simulatoare grafice.
- Pentru coordonare, motricitate fină și viteză de reacție se pot utiliza simulatoare video.
- Pentru cultivarea unei atitudini responsabile în diferite situații de viață, se pot utiliza lumi virtuale în care vor fi create avatare pentru diferite roluri socio-profesionale (ex. cluburi tematice, firme de exercițiu).

Profesorii au la dispoziție o multitudine de **resurse digitale deschise** utile pentru predare-învățare-evaluare, care s-au dezvoltat cu prioritate în perioada școlii la distanță. În acest context, este foarte important ca profesorii să aibă abilități specifice pentru:

- a identifica, a evalua și a selecta resursele digitale potrivite în acord cu competențele vizate nivelul elevilor;
- a crea și a modifica resursele digitale – proprii sau preluate de la alți profesori – prin adaptarea la scopul propus al învățării, la grupul de elevi și la contextul de predare;
- a respecta regulile privind drepturile de autor atunci când folosesc, modifică și partajează resurse și să protejeze conținutul și datele sensibile.

Exemple:

Pentru identificarea, selectarea și adaptarea resurselor digitale de învățare, precum și pentru partajarea resurselor elaborate de profesori, recomandăm.

- <https://digital.educated.ro/>
- <https://digitaledu.ro/>
- <https://www.eduapps.ro/resurse-educationale/>

Nu în ultimul rând, utilizarea tehnologiilor și a resurselor digitale contribuie la:

- facilitarea unor abordări inovative de evaluare;
- monitorizarea constantă a progresului elevilor;
- oferirea de feedback rapid către elevi cu privire la rezultatele evaluării;
- autoevaluarea propriilor strategii de predare și adaptarea acestora la nevoile elevilor.

Exemplu:

Prin utilizarea **portofoliilor digitale de învățare** (personale/de grup), se oferă ocazii pentru auto-reflecție și dezvoltarea metacogniției, iar pentru profesori și părinți se oferă informații utile despre progresul în învățare al elevilor și nevoile specifice de sprijin în învățare.

Dintre ghiduri disponibile online pentru utilizarea portofoliilor online pentru învățare, recomandăm următoarele resurse:

- <https://www.elearning.ro/utilizarea-portofoliului-digital-de-catre-elevi> (în limba română);
- <https://sites.google.com/site/k12portfolioapps/> (în limba engleză);
- [ePortfolios organisation](https://ePortfolios.org/organisation) (în limba engleză);
- <https://hbarrett.wordpress.com/how-to/> (în limba engleză).

7. Aplicarea contextualizată a programelor școlare

Unul dintre principiile de proiectare curriculară care au fundamentat programele școlare este cel al flexibilității și al parcursului individual. Documentul *Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadrul de referință al curriculumului național*¹⁴ menționează că acest principiu asigură premisele pentru **aplicarea contextualizată a programelor școlare**,

¹⁴ https://drive.google.com/file/d/1r8YZCPUG_Tipm1muMpW29XMJ0nBEefj9/view

pentru **proiectarea unor parcursuri de învățare personalizate**. Un element cheie în acest demers este reprezentat de activitățile de învățare recomandate de programele școlare, care pot răspunde nevoilor diferite de parcurs educațional ale elevilor: elevi cu ritm înalt de învățare, elevi care au nevoie de învățare remedială, elevi cu risc de abandon școlar etc.

- **Activitățile remediale – demers individualizat**

Activitățile remediale se pot desfășura prin diferențiere în clasă sau prin activitate pe grupe mici, sub forma activităților suplimentare. De asemenea, profesorii pot crea programe educaționale individualizate, cu sprijin intensiv de remediere pentru a ajuta elevii să-și consolideze cunoștințele de bază la diferite discipline de studiu, să stăpânească metodele de învățare, să-și consolideze încrederea și să sporească eficacitatea.

Activitățile remediale pot fi organizate în situațiile în care profesorul a identificat nivelul precar al achizițiilor elevului:

- în urma rezultatelor obținute la evaluarea inițială de la începutul anului școlar (care permite, în cazul de față, evaluarea gradului de dobândire a competențelor specifice stabilite prin curriculumul clasei a IX-a);
- în urma evaluărilor sumative de la finalul unităților de învățare;
- atunci când profesorul observă că progresul în învățare, ca urmare a evaluărilor formative, este prea lent;
- atunci când elevul conștientizează că are nevoie de sprijin și îl solicită.

Câteva sugestii de organizare a activităților remediale:

- activitățile remediale nu presupun reluarea predării unor teme. Sarcinile de lucru vor fi elaborate diferențiat, în funcție de nevoile fiecărui elev;
- profesorul poate proiecta mai multe activități de remediere pentru structurarea unei competențe;
- activitățile remediale necesită a fi centrate pe aspectele la care elevii nu au obținut rezultatele scontate, pe greșelile tipice pe care profesorii le identifică în răspunsurile elevilor, în urma aplicării unei sarcini de evaluare.

- **Succesul școlar – noi abordări**

În contextul unei nevoi recunoscute pentru măsuri adresate explicit diferitelor categorii de elevi în risc, la nivel european a fost elaborat textul unei propuneri de **Recomandare privind căile succesului școlar**¹⁵.

- Documentul care însoțește textul propunerii de recomandare – gândit ca un set de instrumente oferite școlilor – prezintă pe larg conceptul de succes școlar, înțeles nu doar în termenii „...de achiziții și rezultate academice, dar acoperind elemente precum dezvoltarea personală, socială și emoțională, sănătatea mentală și starea de bine a elevilor. Aceste aspecte sunt considerate nu doar precondiții ale succesului educațional al indivizilor, dar pot fi considerate obiective educaționale, sociale și politice în sine”.

¹⁵ <https://education.ec.europa.eu/education-levels/school-education/pathways-to-school-success>

- Documentul readuce în discuție conceptul de *lifelong learning*, explicit legat de succesul în educație, un demers care „îi însoțește pe cei care învață să devină cetățeni maturi și activi, capabili să facă față provocărilor vieții și ale viitorului într-un mod responsabil și autonom”.
- Printre mesajele adresate este și cel referitor la nevoia unei **abordări la nivelul întregii școli** (engl. *whole school approach*) pentru a asigura **succesul școlar al tuturor elevilor**. Un asemenea demers asigură participarea tuturor actorilor interesați la susținerea parcursului educațional al elevilor, prin contribuții semnificative la experiențele de învățare. Aspecte precum *indicatori ai climatului clasei* sau *învățarea în familie* sunt explicate și exemplificate, în documentul menționat și constituie instrumente și exemple de bune practici care pot fi preluate în activitatea școlilor din România.

- **Abilitățile socio-emoționale – scop explicit al demersului didactic**

Pentru a promova și întreține o motivație pozitivă a elevilor pentru participarea la educație și implicarea în învățare, profesorul trebuie să aibă în vedere îmbunătățirea competențelor socio-emoționale, a atitudinilor pozitive și a comportamentului prosocial. Aceste aspecte sunt **componente din competența personală, socială și de a învăța să înveți**¹⁶.

Competențele socio-emoționale sunt necesare elevilor pentru a-i ajuta „să navigheze” printre provocările personale, sociale și academice cu care se confruntă în viața personală, școlară și în cea profesională viitoare. În planul școlii, studiile arată că **educația socio-emoțională**¹⁷:

- poate contribui în mod direct la prevenirea abandonului școlar;
- poate promova o sănătate mai bună a elevului;
- asigură bazele pentru o motivație mai mare pentru învățare;
- reduce stresul școlar;
- oferă o mai bună integrare în grup și reduce violența școlară;
- susține performanța academică.

În dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale elevilor este importantă respectarea următoarelor **principii**¹⁸:

- abordarea unitară – activitățile care vizează aspecte socio-afective sunt asumate și abordate în mod coordonat de toți profesorii școlii;
- perspectiva transcuroriculară – aceste activități se regăsesc atât la nivel curricular (prin aria curriculară Consiliere și orientare), cât și transcuroricular, **integrate în activitatea didactică la fiecare disciplină de studiu**;
- abordarea experiențială – competențele sociale și emoționale se învață cel mai bine prin implicarea directă a elevilor în activitățile care le oferă ocazia de a învăța și de a exersa abilități socio-emoționale împreună;

¹⁶ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=EN)

¹⁷ [https://www.oecd.org/education/school/UPDATED%20Social%20and%20Emotional%20Skills%20-%20Well-being,%20connectedness%20and%20success.pdf%20\(website\).pdf](https://www.oecd.org/education/school/UPDATED%20Social%20and%20Emotional%20Skills%20-%20Well-being,%20connectedness%20and%20success.pdf%20(website).pdf)

¹⁸ https://nesetweb.eu/wp-content/uploads/2021/01/NESET_AR3_2020_FULL_WITH-IDENTIFIERS-1.pdf

- oferirea de modele – profesorii trebuie să își dezvolte ei înșiși competențele sociale și emoționale pentru a le practica și a oferi elevilor un model de urmat;
- implicarea completă – elevii se angajează în activități de educație socio-emoțională atunci când ei înșiși sunt participanți activi la conceperea materialelor și activităților (ex. identificarea temelor, lucrul în comun la proiectarea unei activități etc).

Profesorii pot contribui la crearea unui climat de învățare pozitiv, care să promoveze competențele socio-emoționale, prin **strategii specifice**:

- acordarea de feedback pozitiv și constructiv elevilor, pentru a promova așteptări ridicate și a facilita gândirea critică, învățarea profundă;
- implicarea elevilor în rezolvarea de sarcini provocatoare în planul învățării și al intereselor de cunoaștere;
- promovarea siguranței, conectării și interacțiunilor suportive cu elevii;
- organizarea și gestionarea explicită a clasei, prin reguli corecte și coerente;
- asigurarea de sprijin comportamental pozitiv pentru elevi și strategii de gestionare preventivă a situațiilor de risc;
- promovarea relațiilor de susținere între elevi, prin care dau dovadă de preocupare unii față de alții, se sprijină împotriva hărțuirii și a violenței, rezolvă constructiv conflictele și îi includ pe toți colegii în activitate;
- organizarea de consultări frecvente între profesor și elevi în timpul activităților de învățare;
- organizarea unor variate contexte de lucru în care elevii colaborează în grupuri;
- utilizarea de evaluări colaborative, inclusiv autoevaluarea și evaluarea între colegi.

1.2. Recomandări privind specificul disciplinei limba latină

a. Situația disciplinei limba latină în cadrul curriculumului național

Disciplina limba latină are continuitate de la clasa a IX-a la clasa a X-a și prezența sa în învățământul liceal, la clasa a X-a, este reglementată de două ordine ministeriale: OMECI nr. 3410/2009 cu privire la aprobarea planurilor-cadru de învățământ pentru clasele a IX-a - a XII-a, filierele teoretică și vocațională cursuri de zi și OMECI nr. 3608/2009 cu privire la aprobarea disciplinelor de specializare din curriculumul diferențiat pentru clasele a IX-a - a XII-a, ciclurile inferior și superior ale liceului, filiera vocațională.

Conform planurilor cadru din Anexa 1 a OMECI nr. 3410/2009, limba latină se studiază în clasa a X-a la clasele care urmează filiera teoretică, profil umanist, specializările filologie și științe sociale, precum și la clasele care urmează filiera vocațională, profil teologic, specializările teologie ortodoxă și muzică bisericească. Limbii latine îi este alocată 1 oră pe săptămână de curriculum diferențiat.

Anexa 1 a OMECI nr. 3410/2009 clarifică studierea limbii latine la curriculum-ul diferențiat al claselor de pe filiera vocațională, profil teologic, teologie romano-catolică (2 ore pe săptămână atât pentru cultul de limbă română, cât și pentru cel de limbă maghiară), teologie greco-catolică (1 oră pe săptămână), teologie reformată (1 oră pe săptămână), teologie penticostală (1 oră pe săptămână) și teologie baptistă (1 oră pe săptămână).

Limba latină nu se regăsește acum ca probă la examenul de bacalaureat. Această posibilitate a existat înainte de anul 2009-2010. În viitor, în noua organizare a examenului de bacalaureat, limba latină și-ar găsi locul la categoria E (probe scrise, facultative, specifice profilului sau specializării,

la alegerea candidatului, la litera d), unde limba și literatura latină ar putea fi adăugată ca alternativă pentru limba și literatura unei limbi de circulație internațională studiate.

Instrumentul principal de lucru al profesorilor în desfășurarea procesului educativ este programa școlară, în speță *Programe școlare pentru clasa a X-a, ciclul inferior al liceului: Limba latină – curriculum diferențiat – Filiera teoretică, profil umanist. Filiera vocațională, profil teologic*, aprobată prin OMEC nr. 4598/31.08.2004 (Anexa 2). Acest document conține, de fapt, două programe: Programa 1 - curriculum diferențiat pentru filiera teoretică, profil umanist (1 oră pe săptămână) și Programa 2 - curriculum diferențiat pentru filiera vocațională, profil teologic: cultele ortodox, greco-catolic, reformat, baptist, penticostal – 1 oră pe săptămână; cultul romano-catolic (de limbă română și de limbă maghiară) – 2 ore pe săptămână. Aceste două programe sunt în corelație cu programa de limbă latină pentru clasa a IX-a, ciclul inferior al liceului, curriculum diferențiat pentru filiera teoretică, profil umanist; curriculum diferențiat pentru filiera vocațională, profil teologic, cultele romano-catolic și greco-catolic, aprobată prin nr. OMECT 3458/09.03.2004.

Pentru învățarea limbii latine pot fi folosite trei manuale aprobate, după cum urmează:

Nr. crt.	Autori	Editura	Titlu	Profilul	Aprobat prin
1	Cireșica Vlădulescu, Doina Ionescu, Despina Mincu Georgescu	Dacia	Manual de limba latină. Clasa a X-a	Limba latină - filiera teoretică, profil umanist	O.M.E.C. 3787/2005
2	Lidia Tudorache	EDP	Limba latină. Manual pentru clasa a X-a	Limba latină - filiera teoretică, profil umanist; filiera vocațională, profil teologic	O.M.E.C. 3787/2005
3	Monica Dună, Ștefana Pârvu	Humanitas Educațional	Limba latină. Manual pentru clasa a X-a	Limba latină - filiera teoretică, profil umanist; filiera vocațională, profil teologic	O.M.E.C. 3787/2005

b. Situații speciale ale disciplinei, inclusiv în relația cu noua structură a anului școlar 2022-2023

Studiul limbii latine este indispensabil pregătirii umaniste și teologice. Din păcate, o singură oră alocată la clasa a X-a la cele mai multe dintre specializările pentru care latina este absolut necesară, este insuficientă pentru achiziția competențelor vizate de programa în vigoare, care este anterioară planurilor-cadru. Acestea din urmă au restrâns prea mult cantitatea de timp alocată predării limbii latine. Ar fi necesare cel puțin două ore alocate acestei discipline pentru domeniul umanist, pentru atingerea competențelor vizate de programă.

c. Rolul disciplinei în dezvoltarea celor opt competențe-cheie europene cu trimiteri la profilul de formare a absolventului

Disciplina Limba latină, prin deschiderea sa interdisciplinară și transdisciplinară, ajută elevii să dobândească competențe din arii diferite ale culturii și civilizației. Contribuția sa la profilul de formare a absolventului de studii umaniste și teologice este decisivă. Vom enumera în cele ce

urmează doar câteva dintre efectele pe care le are limba latină în dezvoltarea competențelor-cheie europene:

1. limba latină contribuie la mai buna înțelegere și utilizare a limbii române, elevul beneficiind de perspectiva diacronică în special asupra vocabularului, dar și a gramaticii;

2. limba latină disciplinează studiile lingvistice și face astfel mai ușoară însușirea limbilor străine, în special, **pentru cele romanice**;

3. prin deciptarea modului de formare a terminologiei științifice **prin intermediul** unor elemente latine (dar și din limba greacă veche), conceptele folosite în matematică, științe și tehnologii **devin mai clare**, contribuind la învățarea lor temeinică;

4. rigoarea limbii latine poate fi pusă în paralel cu cea folosită în informatică, obișnuind astfel elevii cu acest mod de gândire;

5. aceeași rigoare a limbii latine, în special în gramatică, disciplinează mintea, dar și oferă o imagine concretă a unui model de aplicare a gândirii critice în sistematizarea unui domeniu de cunoaștere, având ca rezultat dezvoltarea superioară a capacității de învățare a elevilor – practic elevii „învață să învețe”.

6. cultura europeană este o rezultată a culturii și civilizației greco-latine. Prin urmare, studiul limbii și culturii latine este indispensabil pentru formarea unor competențe sociale și civice solide și conștient asumate.

7. cultura antică era, prin excelență, orientată către cunoașterea lumii și către activitatea desfășurată pentru bunul mers al comunității. Prin descoperirea activității și a gândirii personalităților lumii antice se stimulează, așadar, spiritul de inițiativă, baza pentru dezvoltarea unei societăți mai bune pentru toți membrii ei.

8. în cadrul activității de învățare a limbii latine se stimulează sensibilitatea pentru literatura latină și pentru literatură în sensul cel mai larg, dar și deschiderea pentru marile realizări arhitecturale și plastice ale umanității (pornind desigur de la exemplele clasice). Astfel, se promovează simțul estetic, toleranța și respectul față de alte culturi. Pe scurt, studiul limbii latine a format întotdeauna adevărați oameni de cultură.

SECȚIUNEA II.

**MODEL DE PLANIFICARE CALENDARISTICĂ ANUALĂ
ANUL ȘCOLAR 2022-2023**

Disciplina: *Limba latină*
Clasa a X-a
Timp: 1 oră/săptămână

Unitatea de învățare	Competente specifice	Conținuturi	Număr de ore alocate	Săptămâna*	Observații/ Structurare an școlar
MODULUL I Recapitulare inițială	2.1, 3.1, 4.1.	Instituții și mentalități (regalitatea)	1	S1 - S5	Recapitulare
		Recapitularea numelui (substantivul, declinările I-V, adjectivul)	1		
Gramatică. Morfologie	1.4, 1.2, 4,2	Recapitularea pronumelui (personal, posesiv, reflexiv, demonstrativ)	1	S6 - S7	(1) Test de evaluare inițială
		Recapitularea verbului (diateza activă) - moduri personale	1		
		Evaluare inițială	(1)		
		Verbul, diateza pasivă, modurile personale	1		
		Verbul, modurile nepersonale	1		Predare
		diateza activă/pasivă - tabloul participiului	1		
		Evaluare sumativă			Evaluare
Vacanță (22-30 octombrie 2022)					

MODULUL II Criza republicii Gramatică. Morfologie Sintaxa frazei Criza republicii	1.4, 4.2, 4.1	Instituții, mentalități (republica)	1	S8	Predare (sistemată)
	1.5, 1.1, 1.2,	Personalități din sec. I a. Chr. – C. Iulius Caesar Adjectivul, gradele de comparație Verbul, modurile nepersonale, diateza activă/pasivă, tabloul infinitivului	1	S9	
			1	S10	
			1	S11	
	1.3, 2.1, 2.2, 4.2	Completivele infinitivale (Acuzativ + infinitiv)	1	S12	Traduceri, etimologii
	C. Iulius Caesar - <i>De bello Gallico</i> (circumstanțe istorice, cauze, momente semnificative ale cuceririi Galiei, efecte - ilustrate și prin traducerea unor fragmente din operă)	2	S13 - S14		
	Evaluare sumativă	1	S15	Evaluare	
Vacanță (23 decembrie 2022 – 8 ianuarie 2023)					
MODULUL III Gramatică. Sintaxa frazei	1.4, 4.1, 4.2	Participialele absolute (Ablativ absolut)	3	S16 - S18	Predare, aplicații
		Participialele relative Subordonatele relative – atributive și circumstanțiale	2	S19 - S20	
		Evaluare curentă	1	S21	Evaluare
MODULUL IV Criza republicii Gramatică. Sintaxa propoziției	1.5,1.1, 1.2, 1.3,2.1,2.2, 4.2	C. Iulius Caesar – <i>De bello Gallico</i> (momente semnificative ale cuceririi Galiei - ilustrate și prin traducerea unor fragmente din operă)	2	S22 - S23	Traduceri, etimologii
		3.1, 3.2	Funcțiile cazurilor, prin comparare cu limba română. Asemănări și deosebiri. Funcțiile	2	

		nominativului și acuzativului, funcțiile genitivului și dativului.			
		Evaluare sumativă	1	S26	Evaluare
ȘCOALA ALTFEL* 1*				S 27	1* = oră la dispoziția școlii
Vacantă (7 – 18 aprilie 2023)					
MODULUL V		C. Sallustius Crispus – <i>De coniuratione Catilinae</i> Personalități controversate ale vremii: Catilina	3	S28 – S30	Predare sistematizată
Criza republicii	1.2, 2.1, 2.2. 3.1, 3.2	Sallustius –arta portretului			Traduceri de texte
Gramatică. Sintaxa propoziției		Funcțiile cazurilor. Funcțiile ablativului Soluții de traducere în limba română. Complementul comparativului și superlativului.	2 1	S31 – S32 S33	Predare sistematizată
Sintaxa frazei		Completivele infinitivale (2) (Nominativ + infinitiv)	1	S34	
SĂPTĂMÂNA VERDE * 1*				S35	1* = oră la dispoziția școlii
Recapitulare finală	3.1, 3.2, 4.3.	Criza republicii (instituții, mentalități, personalități ale secolul I a. Chr.) Elemente de lexic neolatin, identificabile în textele studiate Completivele infinitivale și participialele absolute.	1	S36	Evaluare finală

N. B. 1. În măsura timpului disponibil, se poate alocă o oră pentru viața și opera Fericitului Augustin / Vulgata. Tematica poate fi abordată în cadrul proiectelor realizate de elevi pe parcursul anului școlar.

2. Profesorul are libertatea de a insista asupra problemelor dificile de gramatică, în funcție de specificul și de nivelul clasei.

* Săptămâna ȘCOALA ALTFEL și SĂPTĂMÂNA VERDE sunt introduse în mod aleatoriu în cadrul modulelor IV și V, urmând ca fiecare profesor să adapteze planificarea la programul școlii.

Structura anului școlar 2022-2023

36 de săptămâni de cursuri

Pentru clasa a VIII-a, anul școlar are o durată de 35 de săptămâni de cursuri și se încheie la data de 9 iunie 2023.

Programul național „Școala altfel” și Programul „Săptămâna verde” se desfășoară în perioada 27 februarie- 16 iunie 2023, în intervale de câte 5 zile consecutive lucrătoare, a căror planificare se află la decizia unității de învățământ. Derularea celor două programe nu se planifică în același interval de cursuri.

- **Cursuri** - de luni, 5 septembrie 2022, până vineri, 21 octombrie 2022 (7 săpt.)

- **Vacanță** - de sâmbătă, 22 octombrie 2022, până duminică, 30 octombrie 2022

- **Cursuri** - de luni, 31 octombrie 2022, până joi, 22 decembrie 2022 (8 săpt.)

- **Vacanță** - de vineri, 23 decembrie 2022, până duminică, 8 ianuarie 2023

- **Cursuri** - de luni, 9 ianuarie 2023, până vineri, 3 februarie 2023, respectiv vineri, 10 februarie 2023, sau vineri, 17 februarie 2023, la decizia inspectoratelor școlare județene / al municipiului București, după caz

a. de luni, 9 ianuarie 2023, până vineri, 3 februarie 2023 (4 săpt.)

b. de luni, 9 ianuarie 2023, până vineri, 10 februarie 2023 (5 săpt.)

c. de luni, 9 ianuarie 2023, până vineri, 17 februarie 2023 (6 săpt.)

- **Vacanță** - o săptămână, la decizia inspectoratelor școlare județene / al municipiului București, în perioada 6-26 februarie 2023

a. 6 - 12 februarie 2023

Municipiul București, Suceava

b. 13 - 19 februarie 2023

10 județe: Argeș, Bihor, Bistrița-Năsăud, Călărași, Cluj, Dâmbovița, Gorj, Hunedoara, Teleorman și Prahova

c. 20 - 26 februarie 2023

30 județe: Constanța, Tulcea, Giurgiu, Ialomița, Olt, Dolj, Mehedinți, Caraș-Severin, Timiș, Vâlcea, Buzău, Brăii, Galați, Vrancea, Bacău, Vaslui, Neamț, Iași, Botoșani, Satu Mare, Sălaj, Maramureș, Arad, Timiș, Alba, Sibiu. Brașov, Covasna, Harghita, Mureș.

- **Cursuri** - de luni, 13 februarie 2023, respectiv luni, 20 februarie 2023, sau luni, 27 februarie 2023, la decizia inspectoratelor școlare județene/al municipiului București, după caz, până joi, 6 aprilie 2023;
 - a. de luni, 13 februarie 2023, până joi, 6 aprilie 2023 (8 săpt.)
 - b. de luni, 20 februarie 2023, până joi, 6 aprilie 2023 (7 săpt.)
 - c. de luni, 27 februarie 2023, până joi, 6 aprilie 2023 (6 săpt.)

- **Vacanță** - de vineri, 7 aprilie 2023, până marți, 18 aprilie 2023
- **Cursuri** - de miercuri, 19 aprilie 2023, până vineri, 16 iunie 2023 (9 săpt.).

- **Vacanță** - de sâmbătă, 17 iunie 2023, până duminică, 3 septembrie 2023.

SECȚIUNEA III. Recomandări privind formarea / dezvoltarea și evaluarea competențelor specifice incluse în programa școlară în vigoare

Conținuturi / Competențe specifice / Activități de învățare

Conținuturi	Competențe specifice	Activități de învățare
<p>DOMENIUL PUBLIC</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Instituții și mentalități în perioada de criză a Republicii.</i> Aspecte socio-politice caracteristice perioadelor de tranziție. Rolul marilor personalități, cu precădere C. Iulius Caesar <p>*DOMENIUL ANTROPOLOGIC</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Modele religioase</i> în texte fundamentale (Confessiones) 	<p>1.3. Identificarea unor detalii din mesaje orale / texte (documente autentice)</p> <p>1.4. Utilizarea de informații din mai multe texte pentru îndeplinirea unei sarcini structurate de lucru</p> <p>2.1. Descrierea coerentă (oral / în scris) a unor instituții, utilizând comparații</p> <p>2.2. Prezentarea esențializată a conținutului unui text literar/ ecranizare pe baza unui plan dat</p> <p>3.1. Formularea de idei pe teme de interes în cadrul unei discuții</p> <p>3.2. Susținerea argumentată a unui punct de vedere pe o temă specifică</p> <p>4.2. Sintetizarea sub formă de schemă / fișe a conținutului unui mesaj scris</p>	<p>- exerciții de confirmare a înțelegerii sensului unui text oral sau scris</p> <p>- exerciții de selectare a ideilor principale dintr-un text scris - exerciții de desprindere / înțelegere a ideilor dintr-un text (conversație, descriere, discuție, schemă, prezentare, povestire)</p> <p>- exerciții de operare cu fragmente de texte istorice sau literare (completarea unor tabele / diagrame, ordonarea logică a desfășurării unor evenimente)</p> <p>- exerciții de formulare de întrebări și răspunsuri</p> <p>- exerciții de prezentare, relatare / repovestire (în limba română) - dialog, conversație dirijată sau liberă, simulare, interviu, joc de rol, dezbatere, în limba română - discuții, descrieri, asocieri, comparații, povestire</p> <p>- exerciții de redactare: rezumat, redactări (în limba română) - exerciții de contragere și dezvoltare (oral și în scris) (în limba română)</p> <p>- exerciții de grup: formulare / ordonare / esențializare a unor idei / enunțuri, în limba română</p> <p>- exerciții de formulare / construire a unei argumentări (în limba română)</p> <p>- exerciții de completare a unui text lacunar în limba română</p> <p>- proiecte de grup</p>

		- exerciții de transfer de informație în și din coduri non-lingvistice (grafice, scheme, imagini)
<p>ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Verbul: diateza pasivă</i>: moduri personale și nepersonale moduri și timpuri din tema supinului. • <i>Sintaxa propoziției</i>: funcțiile cazurilor-nominativ, acuzativ, genitiv, dativ și ablativ. • <i>Sintaxa frazei</i>: propoziții principale / secundare; regente/ subordonate Subordonate specifice sintaxei latine: participialele relative și absolute subordonatele infinitivale (Ac.+Inf. / N.+Inf.), subordonatele relative. 	<p>1.1. Identificarea sensului global într-un text de complexitate medie</p> <p>1.2. Anticiparea elementelor de conținut ale unui text latin pe baza unui titlu / stimul vizual</p> <p>1.3. Identificarea unor detalii din mesaje orale / texte (documente autentice)</p> <p>1.4. Utilizarea de informații din mai multe texte pentru îndeplinirea unei sarcini structurate de lucru</p> <p>1.5. Recunoașterea organizării interne a unui paragraf</p> <p>4.1. Completarea informațiilor necesare pentru înțelegerea și interpretarea unor texte prin folosirea unor dicționare</p> <p>4.2. Sintetizarea sub formă de schemă / fișe a conținutului unui mesaj scris</p> <p>4.3. Traducerea unor texte scurte și medii utilizând dicționarul latin-român</p>	<p>- exerciții de identificare (a claselor și subclaselor de flexiune în funcție de desinențe/ terminații)</p> <p>- exerciții de discriminare (a temelor verbale și nominale)</p> <p>- exerciții de căutare a cuvintelor în dicționarul latin-român</p> <p>- exerciții de completare a unui text lacunar în limba latină</p> <p>- exerciții de observare și comparare a unor forme flexionare nominale, pronominale, verbale sau de sintaxă a frazei</p> <p>- exerciții de selectare a unor forme nominale, pronominale, verbale sau a unor construcții</p> <p>- exerciții de recunoaștere a unor propoziții subordonate specifice limbi latine</p> <p>- exerciții de reformulare simplă, de rezumare a unui text tradus</p> <p>- exerciții de transfer și transformare</p> <p>- exerciții de traducere și retroversiune</p>

*N.B. În măsura timpului disponibil, se poate alocă o oră pentru viața și opera Fericitului Augustin/Vulgata. Tematica poate fi abordată în cadrul proiectelor realizate de elevi pe parcursul anului școlar.

Recomandăm ca în selectarea și conceperea activităților de învățare să se aibă în vedere faptul că, dacă elevul încearcă să rețină și să fixeze o noțiune nouă legând-o de cunoștințe anterioare, atunci are loc o **învățare conștientă și plină de sens**, dar dacă activitatea de învățare izolează informația nouă de cunoștințele asimilate anterior, atunci elevul se va rezuma doar la a memora noile informații, realizând astfel o învățare mecanică, cu rezultate de scurtă durată.

De asemenea, ar fi de dorit promovarea unui **stil de învățare prin descoperire dirijată** – profesorul conducând munca elevilor prin îndrumări, sugestii, puncte de sprijin, răspunsuri parțiale, lansând întrebări sau **prin descoperire independentă**, întreaga responsabilitate a efectuării sarcinii revenind astfel elevului, în timp ce profesorul doar îl supraveghează și îl verifică pe tot parcursul activității sale. Aflându-se în postura de **subiect activ al cunoașterii**, elevul descoperă prin efort propriu cunoștințele. Dezvoltarea capacității de a obține cunoștințe noi printr-o activitate de

descoperire independentă înseamnă a le dezvolta elevilor structurile atitudinale, operatorii, motivaționale și afective, a îi ajuta să își formeze și să își consolideze comportamente, prin raportare la valorile pe care și le însușesc. Un design care să valorifice multiplele valențe formative ale unei lecții implică multă dedicare, atenție și abilitate metodică din partea profesorului.

Oferim mai jos două modele, câte unul pentru fiecare domeniu principal de conținuturi din programa de clasa a X-a (*Domeniul public și Elemente de construcție a comunicării*), cu intenția de a exemplifica modul în care se corelează conținuturile cu competențele generale, competențele specifice și activitățile de învățare. Aceste exemple reprezintă doar modele de inspirație.

Model 1

Competența generală vizată: 4. *Transferul și medierea mesajelor orale sau scrise în situații variate de comunicare*

Competența specifică vizată: 4.3. *Traducerea unor texte scurte și medii utilizând dicționarul latin-român.*

Conținuturi asociate. Programa școlară în vigoare include printre conținuturile asociate acestei competențe specifice „*Subordonata infinitivală de tip Acuzativ cu infinitiv*”.

Activități de învățare: *exerciții de căutare a cuvintelor în dicționarul latin-român, exerciții de identificare (a claselor și subclaselor de flexiune în funcție de desinențe/ terminații), exerciții de recunoaștere a unor propoziții subordonate specifice limbii latine, exerciții de traducere.*

Se propune utilizarea metodei „Turul galeriei”. Este o metodă care stimulează învățarea în grup. În plan școlar, tehnica presupune ca elevii să fie împărțiți în echipe care lucrează la rezolvarea unei probleme. Problema în cazul nostru va fi reprezentată printr-un text în limba latină, extras din lucrarea *De bello Gallico* de C. Iulius Caesar, care să conțină propoziții principale, dar și construcții infinitivale de tip Ac. + Infinitiv.

Cerința va presupune următoarele sarcini de lucru: căutarea cuvintelor în dicționarul latin-român, identificarea subiectelor și predicatelor din text, împărțirea textului în propoziții și identificarea felului acestora, precum și oferirea unei variante de traducere. Se recomandă selectarea de către profesor a unui text de dimensiuni adecvate ritmului de lucru al clasei.

Profesorul va împărți elevii pe grupe, fiecare grupă primind o coală flipchart pentru transcrierea rezolvării sarcinilor.

După expirarea timpului de lucru, colile se afișează (agățate sau lipite în vreun fel pe pereții clasei) similar modului în care sunt expuse tablourile într-o galerie de artă (de unde și numele metodei). Unul dintre elevii din cadrul fiecărei echipe rămâne în postura de „ghid” așteptând „vizitatorii” (elevi din celelalte echipe). Aceștia vin, pun întrebări, notează în partea de jos a fiecărei file comentarii, idei, critici și soluții. La încheierea „turului” fiecare echipă își reexaminează rezultatele prin comparație cu soluțiile văzute la ceilalți, prin utilizarea listei de comentarii făcute de cei care au vizitat „standul” lor etc. Această tehnică reprezintă un motivator important pentru învățare și aduce cu sine o implicare majoră a cursanților.

Model 2

Competența generală vizată: *1. Receptarea textelor auzite sau scrise în diferite situații de comunicare*

Competența specifică vizată: *1.4. Utilizarea de informații din mai multe texte pentru îndeplinirea unei sarcini structurate de lucru*

Conținuturi asociate: Programă școlară în vigoare include printre conținuturile asociate acestei competențe specifice „*Instituții și mentalități în perioada de criză a Republicii. Rolul marilor personalități*”.

Activități de învățare: *exerciții de selectare a ideilor principale dintr-un text scris - exerciții de desprindere / înțelegere a ideilor dintr-un text, exerciții de prezentare, relatare / repovestire (în limba română) - dialog, conversație dirijată sau liberă, exerciții de grup: formulare / ordonare / esențializare a unor idei / enunțuri, în limba română, exerciții de completare a unui text lacunar în limba română.*

Se propune utilizarea metodei „Grupurile de experți”. Anunțând la începutul orei tema corespunzătoare conținutului stabilit mai sus, profesorul va împărți elevii în cinci grupuri de lucru și va solicita fiecărui grup să efectueze o cercetare pe subiectul repartizat, având ca sursă de documentare manualul și resursele online. Subiectele pot fi următoarele: Cauzele crizei republicane, Războiul civil dintre Marius și Sulla, Primul triumvirat, Războiul civil dintre Caesar și Pompeius, Războiul civil dintre Antonius și Octavianus.

Elevii vor avea douăzeci de minute timp de documentare, apoi, după ce au devenit „experți” în tema studiată, profesorul va reorganiza grupurile astfel încât în fiecare nouă grupă să existe cel puțin o persoană din fiecare grupă inițială. Tot în acest moment, fiecare elev va primi o fișă de lucru, în limba română, care va avea de completat spații lacunare cu informații provenite din toate cele cinci subiecte date spre cercetare și informare. În următoarele douăzeci de minute, fiecare expert va împărtăși noului grup cunoștințele aflate în urma cercetării, iar ceilalți membri vor completa fișa de lucru. La finalul orei, în minutele rămase, profesorul va verifica oral, împreună cu elevii, corectitudinea informațiilor completate în fișa de lucru.

Evaluarea inițială este instrumentul care permite profesorului să stabilească nivelul de pregătire a elevilor la începutul anului școlar, pentru ca, în urma diagnozei, să poată adopta o strategie didactică care să corespundă realității clasei. Evaluarea inițială oferă un tablou clar asupra cunoștințelor, dar și a lacunelor elevilor, elemente relevante de luat în calcul în vederea planificării unui viitor demers didactic de succes. Așadar, în cazul în care, ca urmare a acestui tip de evaluare, se constată anumite deficiențe în cunoștințele elevilor, se recomandă ca, înaintea abordării conținuturilor aferente programei de clasa a X-a, profesorul să organizeze un parcurs de recuperare pentru întreaga clasă sau doar cu acei elevi care au cerințe speciale, pentru a se asigura că au fost create premisele asimilării noilor conținuturi.

Model de testare inițială la nivelul clasei a X-a:

Test inițial Clasa a X-a

1. Analizați următoarele substantive, menționând declinarea, genul, numărul și cazul:

(1p.)

columnam (columna, -ae).....
locorum (locus, -i).....
templa (templum, -i).....
legibus (lex, legis).....
navium (navis, -is).....

2. Alegeți perechea potrivită:

(1p.)

1. iustus, -a, -um a)	adjectiv cu o terminație, declinarea a III-a parisilabică
2. tener, -a, -um	b) adjectiv cu două terminații, declinarea a III-a parisilabică
3. nobilis, -e;	c) adjectiv cu trei terminații, declinarea a I-a sau a II-a
4. felix, -icis	d) adjectiv cu trei terminații, declinarea a I-a sau a II-a

3. Analizați următoarele forme verbale, precizând conjugarea, modul, timpul, persoana, numărul și diateza:

(1p.)

cogitabam (cogito, -are, -avi, -atum).....
vincamus (vinco, -ere, vici, victum).....
videbunt (video, -ere, vidi, visum).....
finivistis (finio, -ire, -ivi, -itum).....
est (sum, esse, fui).....

4. Traduceți următorul text. Indicați cazul și numărul deasupra substantivelor și adjectivelor:

(3p.)

„Lucius Quinctius Cincinnatus consensu omnium dictator dicitur, ut rem restitueret. Spes unica populi Romani, L. Quinctius, trans Tiberim parvum colebat agrum.”

(după T. Livius, *Ab Urbe condita*)

Vocabula:

consensus,-us = acord; omnis,-e = tot, toată; dictator,-oris; dicitur = este numit; ut = ca să; res, rei = situație; restituo,-ere = a restabili; spes,-ei = speranță; unicus,-a,-um; populus,-i; Romanus,-a,-um; trans = peste; Tiberis,-is = Tibru; parvus,-a,-um = mic; colo,-ere = a cultiva; agrum,-i = ogor

5. Care este anul tradițional al întemeierii Romei? Care sunt strămoșii legendari de origine divină ai poporului roman? (1p.)

.....
.....

6. Arătați care au fost cele trei perioade istorice în evoluția Romei antice și cine conducea statul roman în fiecare dintre ele? (1p.)

.....
.....

7. Care erau denumirile latinești ale următoarelor divinități de origine greacă? (1p.)

Zeus.....

Hera.....

Ares.....

Afrodita.....

Poseidon.....

Notă: Se acordă un punct din oficiu. Timpul de lucru este de 50 de minute.

Evaluarea formativă, alături de evaluarea predictivă și cea sumativă, are un rol esențial în examinarea proceselor de învățare ale elevilor. Deși cele trei tipuri de evaluare au roluri diferite, ele se completează reciproc. Evaluarea formativă reprezintă acea latură a evaluării în care datele extrase în urma acesteia sunt folosite de către profesori și elevi pentru a îmbunătăți procesul de predare și învățare.

Model de testare formativă la nivelul clasei a X-a:

**Test de evaluare
Clasa a X-a**

1. Completați traducerea în limba română: (1 punct)

Galli consilium ceperunt ex oppido profugere, hortante Vercingetorige.

consilium,-ii s.n. = hotărâre	hortor,-ari, hortatus sum vb = a îndemna
capio,-ere, cepi, captum vb = a lua	profugio,-ere, profugi vb = a fugi
oppidum,-i s.n. = cetate	Vercingetorigis,-getorigis s.m. = Vercingetorigis

Galii au luat hotărârea de a fugi din cetate, _____.

2. Hortante este o formă de _____. (1 punct)

3. Hortante Vercingetorige este o _____. (1 punct)

4. Completați traducerea în limba română. (1 punct)

Volsci, traditis armis, sub iugum missi sunt.

Volsci,-orum s.m. = volsci	sub prep+Abl = sub, pe sub
arma,-orum s.n. = arme	iugum,-i s.n. = jug
trado,-ere,tradidi,traditum vb = a preda	mitto,-ere,misi,missum vb = a trimite

Volscii, _____, au fost trimiși pe sub jug.

5. *Traditis armis este o* _____. (1 punct)

6. *Completați traducerea în limba română:* (1 punct)

Cato, nesciens Graece loqui, tamen doctus homo habebatur.

Cato,-onis s.m. = Cato	tamen adv = totuși
nescio,-ire,-ivi,-itum vb = a nu ști	doctus,-a,-um adj = învățat
Graece adv = grecește	homo,-inis s.m. = om
loquor,loqui,locutus sum vb = a vorbi	habeo,-ere,-bui,-bitum vb = a avea, a socoti

Cato, _____, totuși era socotit un om învățat.

7. *Nesciens Graece loqui este o* _____. (1 punct)

8. *Nesciens Graece loqui are o valoare circumstanțială* _____. (1 punct)

9. *Completați traducerea în limba română:* (1 punct)

Pompeio consule, Germani cum magna multitudine hominum flumen Rhenum transierunt.

Pompeius,-ii s.m. = Pompei	flumen,fluminis s.n. = fluviu
consul,consulis s.m. = consul	Rhenus,-i s.m. = Rin
multitudo,-inis s.f. = mulțime	transeo,-ire,transii,transitum = a trece
homo, hominis s.m. = om	

_____, germanii au trecut fluviul Rin cu o mare mulțime de oameni.

Notă: Se acordă 1 punct din oficiu. Timpul de lucru este de 40 de minute.

Evaluarea sumativă se realizează doar la sfârșitul unei unități, al unui modul sau al unui an școlar, fiind un instrument prin care se obțin informații asupra procesului de învățare odată ce acesta a fost finalizat. Informațiile în cauză vor evidenția gradul în care obiectivele propuse de sistemul educațional au fost atinse de către elevi și profesori. Astfel, ele pot servi și la modelarea abordării didactice viitoare.

Model de testare sumativă la nivelul clasei a X-a:

Test sumativ la limba latină Clasa a X-a

Completați enunțul în limba latină conform indicațiilor:

1. Rami arboris vento _____ (icio,-ere,ici,ictum vb).
Ramurile arborelui au fost lovite de vânt.
2. Anchises _____ (Venus, Veneris s.f.) amabatur.
Anchise era iubit de Venus.
3. Lucretia dicit se in castra Coriolani _____ (eo,ire,ivi,ikum vb).
Lucretia spune că va merge în tabăra lui Coriolan.
4. Vergilius librum a Romanis pueris saepe _____ (lego,-ere,legi,lectum) scripsit.
Vergilius a scris o carte citită adesea de copiii romani.
5. Scimus Getas fortiores quam _____ (ceterus,-a,-um pron nehot) fuisse.
Știm că geții au fost mai viteji decât ceilalți.
6. Nive multa _____ (cado,-ere,cecidi,casum vb.), hieme Alpina itinera clauduntur.
Deoarece cade multă zăpadă, iarna drumurile din Alpi se închid.
7. Multum gaudeo vos bene Latine _____ (scio,-ire,-ivi,-ikum).
Mă bucur mult că voi știți latină.
8. Cibus _____ (qui, quae, quod) edimus piperatus fuit.
Mâncarea pe care am mâncat-o a fost piperată.
9. Cibo _____ (edo,-ere,esi,esum vb), in forum profecti sumus.
După ce mâncarea a fost mâncată, am plecat în for.

Notă: Fiecare răspuns corect valorează un punct. Se acordă un punct din oficiu. Timpul de lucru este de 40 de minute.

Pentru optimizarea *evaluării în mediul online* recomandăm utilizarea unor aplicații dedicate care facilitează crearea, administrarea instrumentelor de evaluare, precum și transmiterea și analizarea rezultatelor evaluării.

Prezentăm mai jos câteva exemple de itemi creați pentru sesiuni de lucru online, cu ajutorul aplicației Wordwall, având ca temă timpurile modului indicativ, la diateza activă, precum și timpuri formate pe tema prezentului, la diateza pasivă. Notăm și link-urile aferente, în cazul în care doriți să le utilizați.

Exemplul 1

Apasă pe **Esc** pentru a ieși din ecranul complet

Verbul recapitulare

vincebas
(vinco, -ere, vici, -ctum - a învinge)

videramus
(video, -ere, vidi, visum - a vedea)

duces (duco, -ere, -xi, -ctum - a duce)

appellabitis
(appello, -are, -avi, -atum - a chema)

deligit(deligo, -ere, -legi, -lectum - a alege)

deligam (deligo, -ere, -legi, -lectum - a alege)

habuerunt
(habeo, -ere, -ui, -itum - a avea)

prezent, p.III, sg. - el alege

mult ca perfect, p.I, nr. pl - noi văzuserăm

CIII, indicativ, viitor, p.II, nr. sg. - tu vei duce

viitor, p.II, nr. pl. - voi veți chema

CIII, indicativ, viitor, p.I, nr. sg. - eu voi alege

CIII, indicativ, imperfect, p. II, sg. - tu învingeai

CIII, indicativ, viitor, p.II, nr. sg. - tu vei duce

p.III, pl. - ei au avut

Drag and drop each keyword next to its definition.

START

0:07

- videramus
(video, -ere, vidi, visum - a vedea)
- vincebas
(vinco, -ere, vici, -ctum - a învinge)
- duces (duco, -ere, -xi, -ctum - a duce)
- deligam (deligo, -ere, -legi, -lectum - a alege)
- habuerunt
(habeo, -ere, -ui, -itum - a avea)
- deligit(deligo, -ere, -legi, -lectum - a alege)
- appellabitis
(appello, -are, -avi, -atum - a chema)

- c II, indicativ, mai mult ca perfect, p.I, nr. pl - noi văzuserăm
- CIII, indicativ, imperfect, p. II, sg. - tu învingeai
- cl, indicativ, viitor, p.II, pl. - voi veți chema
- c.III, indicativ, viitor, p.I, sg. - eu voi alege
- CIII, indicativ, viitor, p.II, nr. sg. - tu vei duce
- c.II, indicativ, perfect, p.III, pl. - ei au avut
- c.III, indicativ, prezent, p.III, sg. - el alege

Submit Answers

<https://wordwall.net/resource/4232677/verbul-recapitulare>

Exemplul 2

Find the match

Diateza pasivă 1

credemini crederis creditur credebantur (credo,-ere = a crede) credimur

Tap the matching answer to eliminate it. Repeat until all answers are gone.

0:41 Apasă pe Esc pentru a ieși din ecranul complet

♥♥♥✓0

este crezut

credemini crederis credimur credebantur (credo,-ere = a crede) creditur

<https://wordwall.net/resource/4234316/diateza-pasiv%c4%83-1>

Exemplul 3

Apasă pe pentru a ieși din ecranul complet

Diateza pasivă 2

Tap the matching answer to eliminate it. Repeat until all answers are gone.

oppugnabatur	oppugnamur	oppugnabar
oppugnaberis (oppugno, -are - a asedia)	oppugnabantur	oppugnantur

0:10

Apasă pe pentru a ieși din ecranul complet

  0

va fi asediat

oppugnabatur	oppugnamur	oppugnabantur
oppugnaberis (oppugno, -are - a asedia)	oppugnabar	oppugnantur

<https://wordwall.net/resource/4232677/verbul-recapitulare>

SECȚIUNEA IV. Recomandări de bibliografie și resurse educaționale deschise:

Lucrări de cultură generală:

Ferris, Julie; Nicholson, Sue; Stroud, Jonathan; Tagholm, Sally, *Viața cotidiană în lumea antică*, Editura Rao, București, 2003
Iordănescu, Teodor, *Viața privată în Imperiul Roman*, Editura Vestala, București, 2003
Kun, N., A., *Legende și miturile Greciei antice*, Editura Orizonturi, București, 2000
Kunzl, Ernst, *Roma antică*, Editura Rao, București, 2003
Paraschiv, Mihaela; Tiron Delia, *Memento antiquitatis!*, Editura Graphys, Iași, 2008
Robert, Jean-Noel, *Roma – Mari civilizații*, Editura Bic All, 2002
Mitru, Alexandru, *Legendele Olimpului*, Editura Ion Creangă, București, 1973

Dicționare:

Curcă, Roxana Gabriela, *Cuvinte latinești universale*, Editura Demiurg, Iași, 2006
Ferrari, Ana, *Dicționar de mitologie greacă și romană*, Editura Polirom, Iași, 2003

Resurse deschise:

<http://www.pantheon.org/>
<http://www.mythindex.com/>
este <https://www.euroclassica.eu/>
<http://www.livius.org/>
<http://penelope.uchicago.edu/Thayer/E/Roman/home.html>
https://www.youtube.com/channel/UCA8JcNDFTa_5grTyGw1x6pQ
<https://www.limbalatina.ro/>

COLECTIV DE AUTORI:

DORICA COCA - Colegiul Național „A. T. Laurian”, Botoșani

MONICA DUNĂ - Colegiul Național „Sfântul Sava”, București

THEODOR GEORGESCU - Universitatea din București, Facultatea de
Limbi și Literaturi Străine

ALEXANDRU POPP - Colegiul Național Bilingv „George Coșbuc”,
București

IOANA ZIDĂRESCU - Colegiul Național „Unirea”, Târgu Mureș